

1 – Creu de Terme

Creu d'estil barroc del segle XVII que trobem a l'entrada de la població des d'on s'obté una bona postal de tot el poble al voltant del monestir.

Es tracta d'una típica creu caminal, de les que solien ubicar-se a les cruïlles o a l'entrada dels pobles i a les que, en el passat, la gent tenia el costum de saludar o recitar una breu oració.

Aquesta creu pertany a una tipologia anomenada 'creu carxofada', perquè en les terminacions dels seus braços s'hi desplega un pom foliat que recorda una carxofa.

2 - Antics Rentadors/Espai d'interpretació de la Línia L2

Safarejos municipals que daten de l'any 1907, està format per dues grans piques que recullen l'aigua de la Font de la Plaça. Una de les basses es feia servir per ensabonar i l'altra per esbandir. Com tots els safareigs té lloses planes inclinades on es fregava la roba i es picava amb pales de fusta. El perímetre de les piques, on se situaven les dones, està cobert amb teulada. L'any 2007 es van rehabilitar.

Actualment acullen un espai d'interpretació de la Línia de Defensa Republicana L2. Podem veure gràficament què era, què representava i què va suposar per Vallbona de les Monges i els voltants.

3 - Espai Museístic del Cinema – Col·lecció Josep Maria Queraltó

Aquest edifici amb frontó ondulant que recorda els salons d'antics westerns va ser, durant dècades, l'antic cinema de Vallbona. Molt convenientment, és aquí que s'ha instal·lat l'Espai Museístic del Cinema.

J. M. Queraltó, fill de Vallbona, fabricant i distribuïdor de cinematògrafs, va reunir, durant els 35 anys que va treballar en el sector, més de vint mil aparells en desús del món del setè art.

Queraltó, a qui encarregaven sovint la renovació d'equipaments d'antics cinemes, se'n va adonar que era una pena desfer-se dels vells cinematògrafs que els seus propietaris demanaven llençar i va decidir anar-los guardant.

4 – Antic forn de Rocallaura

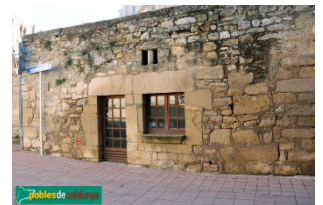
Antic forn de volta semiesfèrica, que actualment forma part de la sala d'un petit cafè-restaurant.

5 – Antic pou de gel

L'antic pou de gel o de la neu està situat sota la plaça del Monestir, on hi havia el vell cementiri. És un recinte rectangular, cobert amb volta de canó apuntada. L'any 1783, perduda la seva funció d'emmagatzemar gel d'hivern per a l'estiu, va convertir-se en carnisseria i taverna. Modernament va ser transformada en botiga de records.

A l'interior es conserva una estela funerària amb el rostre d'un home amb barba, d'època medieval.

6 - Església Parroquial de Santa Maria

Església d'estil neoclàssic construïda a finals del segle XVIII fins al 1850 per l'arquitecte barceloní Josep Valls i Galí.

La façana es construí amb carreus de pedra provinents de Montesquiú i compta amb quatre pilastres adossades d'ordre jònic i amb tres rosasses, dues de les quals estan tapiades.

Compta també amb un frontó triangular sense cap decoració. El campanar està ubicat a la part esquerra de la façana i és de base quadrada i la part superior octogonal.

7 - Font de la Plaça del Monestir

Font de 6'50 metres d'altura i de 2'80m. de diàmetre. És d'estil neoclàssic i té 8 raigs. L'aigua prové de la mina i abasteix l'abeurador i els safarejos del poble.

És aquí que durant set segles es van enterrar les monges i els benefactors del monestir, a prop de les oracions que diàriament es resen a l'església i que els ha d'ajudar a guanyar la salut eterna.

Al s.XIX el cementiri havia caigut totalment en desús i és llavors que se'n va obrir l'accés al poble, l'espai va esdevenir plaça i s'hi va construir la font neoclàssica que hi trobem avui.

8 - Refugi de Sant Bernat

Va ser l'Ajuntament de Vallbona, des de la seva constitució, l'any 1570, fins a començament del segle XIX, quan va passar a ser propietat del monestir. Actualment forma part de l'hostatgeria. La façana principal aboca a la plaça del Monestir, on hi ha una portada renaixentista amb pilastres jòniques i frontó triangular. Prop d'aquesta porta hi ha un mosaic de rajoles policromades amb inscripcions al·lusives a la fundació del cenobi.

9 - Lo Cubar. Arcades del carrer Major

Dues immenses arcades en ogiva és tot el que resta avui de l'antic graner i celler del monestir.

El monestir medieval de Vallbona no només vivia d'oracions; calia alimentar centenars de boques alhora que necessitava un espai on emmagatzemar la collita i els impostos de la poderosa senyoria.

És aquí, a l'actual Carrer Major, on el monestir medieval tenia el seus magatzems. D'aquests, avui ja només en sobreviuen dues imponents arcades gòtiques del segle XIV. Però el visitant curiós que vulgui llegir les cicatrius de les parets d'aquest antiquíssim carrer pot provar de reconstruir algunes de les moltes reformes que ha sofert.

10 - Cal Berguedà / Premsa del carrer Major

Originàriament era el palau abacial d'Aldonça de Pallarès, que fou abadessa entre 1507 i 1510. El seu escut es pot veure a la dovella central del portal més antic. Quan es va formar el poble al voltant del monestir va passar a ser un habitatge més del poble. La casa té la façana principal abocada al carrer Major i la posterior forma part de la muralla.

A un extrem de la façana hi ha adossada una antiga premsa de vi o d'oli. Segurament formava part de les dependències del monestir però pertany a una època molt posterior a quan el carrer era part del magatzem i celler d'aquell. Té inscrita la data de 1843 a la fusta.

11 - Monestir Cistercenc de Santa Maria

Declarat monument historicoartístic l'any 1931, aquest monestir és l'únic monestir femení de la Ruta del Cister.

Es tenen dades del 1153, en el qual hi havia una comunitat mixta que aplegà l'eremita Ramon de Vallbona. Uns anys després, el 1176, quatre monges vingudes del monestir de Tulebras, a Navarra, van establir-se en ell i s'uniren a l'orde del Cister. La primera abadessa fou Òria Ramírez.

El segle XVI, a raó del concili de Trento, que prohibia la despoblació i/o isolament dels monestirs femenins, es formà el poble de Vallbona de les Monges al voltant del monestir. Els habitants eren vinguts de Montesquiú, un poble avui abandonat, als quals les monges els donaren terres per cultivar i habitatge.

El monestir ha conservat la comunitat durant més de 850 anys amb excepció dels temps de guerra.

Aquest monument es caracteritza per haver ingressat moltes abadeses d'una alta categoria social, moltes d'elles procedents de la noblesa.

És repòs de les despulles de la Reina Violant d'Hongria, muller de Jaume I el Conqueridor i filla, Sança d'Aragó.

www.monestirvallbona.cat

vallbona@monestirvallbona.cat

12 – Muralla

Es conserva un bon tram de l'antiga muralla que envoltava el monestir i posteriorment el poble. La part més sencera és la que dóna a la riera de Maldanell, ja que s'ha mantingut exempta sense formar part de cap edificació. En canvi, la part paral·lela al carrer Major, tot i que conserva part de la carreuada original, fa palesos els canvis que es van produir quan al segle XVI es va constituir el nucli urbà al costat del monestir. En conjunt, les muralles de Vallbona són fruit de diverses etapes constructives, la més antiga de les quals es pot recular als segles XII- XIII, coincidint amb les obres de construcció del monestir.

13 - Antics rentadors de la Font del Raval

Antics safarejos de la raval (afores) de Vallbona amb una pica reservada per rentar els malalts i els morts.

Vallbona va créixer ràpidament en els segles XVIII i XIX fins assolir una població de més de 1000 habitants. Per servir les necessitats de la població aviat van ser necessaris uns altres safarejos a més a més d'aquells que ja hi havia al centre del poble.

13 - Font del Raval

Al final del mur que tanca els horts del monestir, just al costat d'uns safarejos avui recuperats, trobem aquesta font que gairebé sempre brolla abundant d'aigua fresca i dura, molt rica en calç.

L'aigua d'aquesta font és exactament la mateixa que la que corre per la font de la plaça del monestir. L'aigua es recull a un sortidor natural un parell de quilòmetres més amunt de la vall a través d'una canalització que va construir fa molts segles el monestir i transcorre primer per aquesta font per després ser reconduïda cap el cenobi.

14 – Els estimaocells

Projecte impulsat l'any 2012 pel metge i naturalista Eduard Viver, situat en un camp d'herba, al costat d'una cruïlla de carreteres. Es tracta d'un grup d'espantaocells que no pretenen foragitar les aus sinó tot el contrari. Entremig de les figures de roba i palla trobem caixes-niu, menjadores i abeuradors que pretenen atraure els ocells de la contrada. Són estimaocells! Forma part d'un conjunt de projectes conservacionistes i de divulgació mediambiental agrupats sota el nom de la Caseta de l'Òliba.

15 – Balneari-Hotel Rocallaura

Situat al costat de la riera de Maldanell, prop de la carretera, a uns 400 m del balneari antic. Inicialment es va construir el cos en forma de torre, segons un projecte de Francesc de Paula Nebot de l'any 1930. El projecte, de gran sumptuositat, no va arribar a desenvolupar-se i ja al segle XXI es va dur a terme una ampliació de línies molt més modernes.

16 – Balneari Aigua de Rocallaura (Balneari Antic)

Es va desenvolupar a partir d'una antiga casa construïda l'any 1908, ampliada i modificada l'any 1924. Era un balneari tradicional on la gent anava a "prendre les aigües". Comptava també amb una planta embotelladora d'aigua, l'Aigua de Rocallaura, que es va mantenir activa fins a l'any 1982. Actualment allotja un hostel i un alberg.

17 – Església de Sant Llorenç de Rocallaura

Documentada des del segle XII, va formar part inicialment del bisbat de Vic per passar després a la diòcesi tarragonina. Al segle XIII es va integrar, com el castell, a les possessions del monestir de Vallbona. És una església de transició del romànic al gòtic però molt transformada a començament del segle XX. L'any 1892 es va construir la façana actual, neogòtica, i es va modificar el campanar, uns anys després es va substituir l'absis per un cambril per instal·lar-hi la Imatge de la Mare de Déu del Tallat.

18 – Portal i muralla de Rocallaura

El desaparegut castell de Rocallaura, situat a la part més alta del poble, està documentat des de l'any 1214. Durant aquell segle va pertànyer a la família Oluja i a altres senyors fins que a finals de segle va passar a formar part de les possessions del monestir de Vallbona.

El castell no ha deixat cap vestigi però es conserva un portal de mig punt adossat a l'església i un altre, a la mateixa plaça de l'Església, d'arc apuntat, damunt del qual hi ha la casa del Portaler. Aquests portals formaven part del perímetre murat, del qual es conserven alguns trams, amb talussos, al carrer del Joc.

19 – Montblanquet

Assegut en una vall remota, a una cota elevada, el llogaret ha servit de llar a pastors i agricultors de les terres altes de la serra del Tallat, els boscos de la qual van ser durant molts segles propietat del monestir de Poblet.

A mitjans de segle XX, amb la despoblació rampant de la ruralia catalana, el poble va arribar a ser totalment abandonat. La gent de la comarca ja no parlava de Montblanquet sinó de les runes de Montblanquet.

Afortunadament, en aquestes últimes dècades, fills de Montblanquet o simplement enamorats d'aquest racó de món, han rehabilitat moltes de les seves cases, recuperat els seus carrers i les seves fonts, i començat a fer fumejar les seves xemeneies de pedra. Avui, a Montblanquet hi viu una dotzena de persones tot l'any i força més durant els caps de setmana i els mesos de vacances.

20 – Església de Sant Andreu de Montblanquet

L'edifici té una sola nau, coberta amb volta de canó apuntada, amb presbiteri recte. Interiorment, el presbiteri ve precedit de dos arcs apuntats. L'aparell constructiu està format per carreus de mida irregular, ben alineats, amb una cornisa a la part superior que descansa sobre mènsules. Destaca especialment el campanar d'espada, d'un sol ull, al damunt d'un cos rectangular molt ample. El portal és adovellat, de mig punt, sense guardapols. Al seu costat hi ha una rosassa amb traceria calada gòtica. L'església es pot datar al segle XIII, amb reformes posteriors.

21 – Santuari del Tallat

Monestir del priorat de Santa Maria del Tallat, situat en un impressionant balcó natural.

Al capdamunt de la serra que tanca abruptament la Conca de Barberà, persisteixen les runes de l'antic priorat de Santa Maria del Tallat. Del cim estant, s'avisten les comarques de l'Urgell, la Sagarra i la Conca. Recents restauracions han retornat la dignitat a l'indret.

Ruta de la Línia de Defensa Republicana L2

Després de la caiguda del Front d'Aragó, l'exèrcit republicà va veure la necessitat de construir una línia des dels Pirineus fins a les Terres de l'Ebre per impedir el pas de les tropes nacionals cap a Catalunya. Es va idear la construcció de 6 línies consecutives, de la L1 a la L6.

No obstant, només es van arribar a edificar la L1 i la L2, de la Seu d'Urgell fins a Tarragona amb pas per Vallbona de les Monges. La seva construcció va ser l'estiu del 1938 per persones recloses al monestir i als diferents camps de treball instal·lats arreu, com als Omells de na Gaia, a 5 km de Vallbona. Tot i així, no va arribar a funcionar mai ja que en el moment de l'entrada de les tropes, la defensa va quedar inoperativa.

Aquesta ruta, doncs, recorre les diferents construccions que es van bastir: trinxeres, nius de fusellers, búnquers i observatoris d'artilleria. El recorregut total és de 26'630km i es pot fer a peu, en BTT i/o en 4x4.

Mapa Recorregut línia L2

Cabanes de pedra

Escampades per tot el terme, són enginyoses construccions de pedra a primera línia de cultiu.

Aixecades amb gran economia de mitjans i una tècnica tan enginyosa com arriscada, el viatger es meravellarà d'aquesta arqueologia popular que va puntuant el paisatge.

Fins la motorització de les feines agrícoles a la segona meitat del segle XX, els pagesos han pres refugi en aquestes cabanes. (Cabana de Cal Pança).

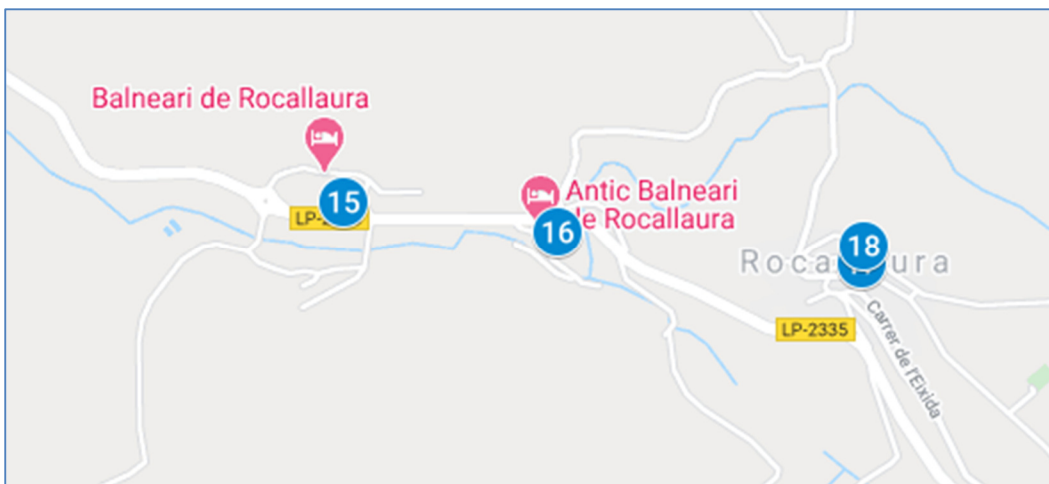
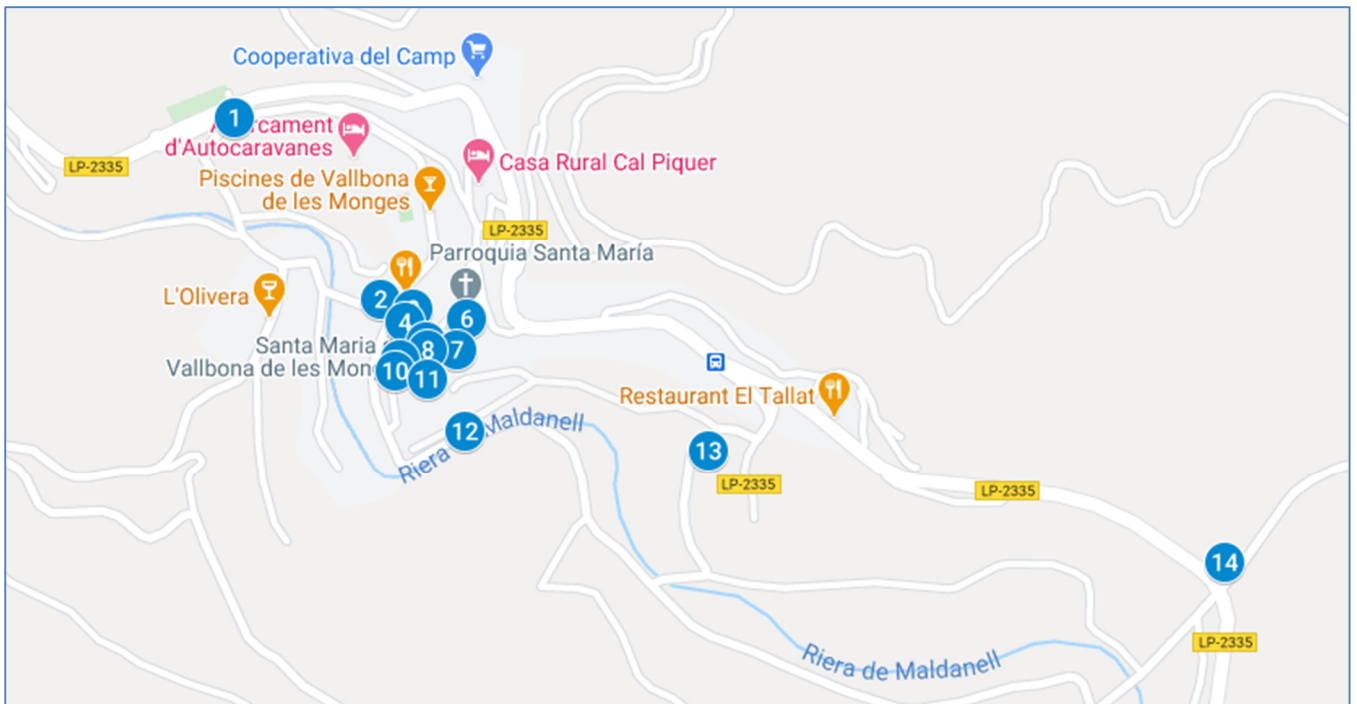
Informació: <http://www.vallbonadelesmonges.cat/>;
<http://www.poblesdecatalunya.cat/municipi.php?m=252385>;

<http://www.viuvallbona.cat/>;

Mapa de punts d'interès:

<https://www.google.com/maps/d/u/0/edit?mid=1QWjiscR2CcHc0wAqxVYPS9eFX2FGVCuJb&usp=sharing>

1 Creu de terme	11 Monestir de Santa Maria de V...
2 Safareig del Poble	12 Muralla
3 Museu del Cinema	13 Font i safareigs del Raval
4 Antic forn de Rocallaura	14 Els estimaocells
5 Antic pou de gel	15 Balneari-Hotel Rocallaura (Ba...
6 Església de Santa Maria i San...	16 Balneari Aigua de Rocallaura ...
7 Font de la plaça	17 Església de Sant Llorenç de R...
8 Refugi de Sant Bernat	18 Portal i muralla de Rocallaura
9 Arcades del carrer Major	19 Montblanquet
10 Cal Berguedà i Premsa del ca...	20 Església de Sant Andreu de ...
	21 Santuari del Tallat